

YSV ry tiedote 17.6.2004

Halutaanko maahamme lisää Myllypuron kaltaisia, kaatopaikoille tietämättä rakennettuja asuinlähiöitä?

Vai haluaisimmeko ennakkoon panostaa ympäristönsuojeluun ja siten välttää kalliit jo syntyneiden haittojen korjauskustannukset?

Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry (YSV ry) on huolissaan pienten kuntien ympäristönsuojeluvirkamiesten työtaakasta.

Ympäristöministeriön ja Kuntaliiton teettämä tuore Risto Mansikkamäen (Tuusulan ympäristöpäällikkö) laatima selvitys Kuntien ympäristönsuojeluhallinnon voimavaroista on tärkeä ja osoittaa vakavia puutteita kunnissamme. Kuntien eriarvoistuminen ympäristönsuojelun resursseissa vaikuttaa niiden edellytyksiin selviytyä tehtävistään. Erityisesti pienimpien kuntien mahdollisuudet tuottaa asiantuntevia sekä riittävän kattavia lupa- ja valvontapalveluita ovat selvityksen mukaan heikentyneet. Samalla kuntien kokonaisvaltaiseen ympäristönsuojelutyöhön kiinteästi kuuluvat ympäristönsuojelun edistämistehtävät ovat vaarassa jäädä yhä useammin hoitamatta. Paikoin akuuteista lakisääteisistä tehtävistäkin ehditään hoitaa vain ne kaikkein kiireisimmät, muut jäävät odottamaan, eikä kaikkia vireille pantuja asioita ehditä hoitaa.

YSV ry toteaa, että ympäristönsuojelun edistäminen kunnissa on joskus käytännössä ylinhimillisiä voimia vaativaa työtä esim. sellaisessa kunnassa jossa on ympäristöasiat hoidetaan ns. yhdistelmävirkoina. Tällaisia kuntia on useita kymmeniä. Miten esim. maaseutusihteeri ehtii hoitaa maaseutuasioiden lisäksi ympäristönsuojeluasiat, yksityistieasiat sekä kunnan ATK-asiat? Tai mitähän tekee ympäristönsuojelusihteeri-rakennustarkastajatyösuojelupäällikkö-yksityistieasioiden hoitaja?

Yhdelle työntekijälle ei pitäisi voida osoittaa vastuuta näin monesta asiakokonaisuudesta; yhden ihmisen resurssit eivät riitä, eikä mitään tehtävää voi tuolloin hoitaa edes puoliksi kunnolla. Tilanne on sama myös niillä viranhaltijoilla, jotka hoitavat yksin usean kunnan ympäristönsuojeluasiat. Töiden ruuhkautuminen ja ainainen kiire heijastuvat luonnollisesti työn laatuun ja henkilöstön jaksamiseen kunnallisessa ympäristönsuojelutyössä.

YSV ry toteaa että kuntien ympäristönsuojelun virkamiehet ovat usein korkeasti koulutettuja asiantuntijoita jotka ovat jopa innostuneita tärkeästä työstään, mutta uupumus on jo näkyvässä. Selvityksen mukaan kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten erityistehtäviin liittyvä lainsäädäntö on kahdeksankertaistunut vuodesta 1986 vuoteen 2003. EU:n myötä asiat eivät myöskään ole yksinkertaistuneet, ja direktiivien kautta kansalliseen lainsäädäntöön tulee koko ajan lisää ympäristönsuojelua koskevia lakeja ja asetuksia. Esimerkiksi vuodenvaihteessa voimaanastunut uusi jätevesiasetus työllistää kuntia: erään kunnan laskelman mukaan asetuksen tavoitteiden toteutus kunnassa vie 43 vuotta, jos jokaisen tapauksen käsittelyyn käytetään ½ päivää.

YSV ry korostaa, että samanaikaisesti kun kuntien **ympäristönsuojelutehtävät ovat lisääntyneet** kuntien ympäristönsuojeluun osoittamat **resurssit vähentyneet** valtaosassa kunnista. Ympäristönsuojelutehtävien henkilöstö ja talousresurssit ovat vähentyneet erityisesti pienissä, alle 15 000 asukkaan kunnissa (257 kuntaa). Vuodesta 1996 vuoteen 2001 kuntien ympäristönsuojeluhenkilöstön määrä oli vähentynyt 86 prosentissa, ja ympäristönsuojelun toimintamenot 79 prosentissa kunnista.

Kuitenkin juuri pienet muuttotappiolliset maaseutukunnat markkinoivat itseään puhtaan ympäristön ja luonnon tyyssijoina, jossa on mukava elellä ja kuunnella linnunlaulua, jos asiaa katsoo pidemmällä aikavälillä tulisi olla itsestään selvää, että juuri näissä kunnissa panostettaisiin riittävästi myös ennakoivaan ympäristönsuojeluun.

YSV ry vetoaa ympäristöministeriöön, valtion muuhun ympäristöhallintoon sekä alueellisiin ympäristökeskuksiin ja kuntien päättäjiin sekä Kuntaliittoon, jotta pieniin kuntiin saataisiin riittävästi tukea ympäristönsuojeluasioiden järkevään hoitoon. Tällä hetkellä kuntien voimavarat eivät riitä edes ympäristölupien tai ilmoitusten käsittelyyn, eikä ennaltaehkäisevään ja valistavaan ympäristönsuojelutoimintaan ole minkäänlaisia resursseja. Hankalia ja työläitä valvontatehtäviä sen sijaan riittää; ojariidat, jätevesiongelmät, ruoppaukset, roskaantumiset jne.

YSV ry:n mielestä valtion kannattaisi nyt panostaa kuntien ympäristöasioiden hoitoon. Näin voitaisiin tukea vahvasti myös herkkää, mutta ainutlaatuista maaseutuamme. Kansallisella ja EU-tasolla on viime vuosina säädetty paljon edistyksellisiä uusia ympäristönsuojelulakeja ja -asetuksia, mutta niiden hyöty jää vähäiseksi, jos niitä ei saada toimeenpantua kuntatasolla. Ympäristönsuojelun resursseja arvioitaessa voisi esimerkiksi ottaa elintarkevalvonnasta, maataloustoimesta ja rakennusvalvonnasta. Arvioinnissa ei tule lähteä suoraan asukasluvuista tai lupakäsittelyjen määrästä, vaan kunnan ympäristön erityispiirteistä kuten esim. vesistöt, rantaviiva, suojelualueet, haja-asutusalueet, pohjavesialueet ja kunnassa toimivien laitosten ympäristövaikutukset.

”- Tarvitsemme ympäristöministeriön tuen ruohonjuuritason työllemme. Pitkien piippujen politiikkaan on jo satsattu riittävästi, nyt ministeriön tulisi panostaa kuntiin. Tarvitsemme heti toimikunnan ja rahaa kokeilu- ja kehittämishankkeisiin, ratkaisujen löytämiseksi erityyppisten kuntien erilaisiin resurssiongelmiin”, sanoo YSV ry:n puheenjohtaja Camilla v. Bonsdorff, ja jatkaa: ”mikäli vakavia Myllypuron kaltaisia ympäristöhaittoja halutaan ennaltaehkäistä, tulee nyt satsata kuntien voimavaroihin ja ennakoivaan ympäristönsuojelutyöhön. Pidemmällä tähtäyksellä ennakoivista ympäristönsuojelutoimista saadaan myös taloudellisia säästöjä.”

Kuntien ympäristönsuojeluhallinnon voimavarat -julkaisu (pdf, 1014 Kb)
löytyy osoitteesta: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=18245>

Lisätietoja:

Camilla v. Bonsdorff, *YSV puheenjohtaja*, ympäristönsuojelupäällikkö, Helsinki,
puh. (09) 7312 2680
e-mail camilla.von.bonsdorff@hel.fi

YSV ry:n hallituksen jäsenet:

Sini-Pilvi Saarnio, ympäristötarkastaja, Vihti, puh. (09) 2242 3296
e-mail sini-pilvi.saarnio@vihti.fi

Heidi Lyytikäinen, ympäristöpäällikkö, Pernaja, puh.(019) 661 2238
e-mail heidi.lyytikainen@pernaja.fi

Miira Riipinen, ympäristönsuojelutarkastaja, Sipoo, puh. (09) 2353 6713
e-mail miira.riipinen@sipoo.fi

Vilja Tähtinen, *YSV sihteeri*
vilja.tahtinen@kolumbus.fi